

Beslisdocument
Solidariteitspakket
COVID-19

Conceptversie: 1.0

Inhoud

| | |
|---|----|
| Introductie | 3 |
| Perspectief | 3 |
| <i>Economisch perspectief</i> | 3 |
| <i>Sociaal perspectief</i> | 4 |
| <i>Financieel perspectief</i> | 4 |
| Uitgangspunten | 4 |
| Korte termijn steunmaatregelen | 5 |
| Economische steunmaatregelen | 6 |
| <i>Sociaal maatschappelijke steunmaatregelen</i> | 6 |
| Mogelijke steunmaatregelen op korte termijn: April, Mei & Juni 2020..... | 7 |
| Additionele steunmaatregelen op korte termijn: Tussen nu en een periode van 3 maanden | 7 |
| Mogelijke steunmaatregelen middellang termijn: Vanaf 1 maand na nu | 8 |
| <i>Fiscale steunmaatregelen</i> | 9 |
| Korte termijn steunmaatregelen buiten de bevoegdheidssfeer van de overheid | 10 |
| Private sector | 10 |
| Mogelijke acties op gebied van arbeid en werkgelegenheid - korte termijn: per direct | 11 |
| Middellange Termijn Steunmaatregelen | 12 |
| Voorlopige begroting solidariteitspakket korte termijn steunmaatregelen en middellange termijn steunmaatregelen | 14 |
| Beslispunten..... | 15 |
| Bijlagen: Scenario's en veronderstellingen | 16 |

Introductie

Voorliggend beslisdocument omvat een voorstel met concreet pakket maatregelen ter behoud van banen, inkomen en levensvatbaarheid van bedrijven, particulieren en zelfstandige ondernemers. Hiermee wordt ten doel gesteld de verwachte negatieve sociaaleconomische en financiële effecten die in het verlengde liggen van de door de overheid afgekondigde maatregelen als gevolg van de intrede van het besmettelijke coronavirus, COVID-19, op de lokale economie en financieel en sociaal vlak zoveel mogelijk te mitigeren.

Het betreft een solidariteitspakket oftewel noodpakket steunmaatregelen dat gericht is op het instaat stellen van families, bedrijven, particulieren en zelfstandige ondernemers om deze moeilijke periode te overbruggen; het behoud van banen en ondersteuning bij ogenblikkelijke problemen die families, bedrijven, particulieren en zelfstandige ondernemers (gaan) doormaken.

Onderhavig beslisdocument is op basis van gezamenlijke inspanning van de ministers van Economische Ontwikkeling, Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn en Financiën en dient ter ondersteuning van de bestuurlijke besluitvorming.

Perspectief

Gelijk na de inwerkingtreding van de rampsituatie, ingevolge artikel 1 van de landsverordening rampenbestrijding wegens de intrede van COVID-19 heeft een ongekeerde vraaguitval zich voorgedaan op Curaçao. Dit als gevolg van de onontkoombare sluitingen en/of verplichte afgelastingen in vooral de hospitality sector (accommodaties, congrescentrum, evenementen, horeca, recreatie, uitgangsaangelegenheden etc.), schoonheidssalons, reisbranche, autoverhuurders, carwash, transport en hun betreffende toeleveranciers.

De aanhoudende fragiele sociaaleconomische en financiële lokale situatie, in combinatie met deze plotselinge vraaguitval heeft een ongekend negatief effect op de gehele gemeenschap in het algemeen en vooral in het bijzonder mensen met een zogenoemde lage sociaaleconomische status. De te verwachten sociaaleconomische en financiële negatieve gevolgen zijn onvermijdelijk en bieden hiermee op korte-, middellange en lange termijn weinig tot geen perspectief tot verbetering en het tij te keren.

Om een beter inzicht te geven in de te verwachten gevolgen zal hierna, per voornoemde domeinen, een korte kwalitatieve uiteenzetting gegeven worden van de impact. De kwantificering op macro-economisch niveau is in de bijlage uiteengezet.

Economisch perspectief

De sluitingen en afgelastingen mede als gevolg van het wegvallen van het cruise- en verblijfstoerisme (dat juist de katalysator is van de economie) hebben een significant negatief effect op de vraagzijde van de Curaçaose economie. Naar verwachting zal de economie met plusminus 11% krimpen over de komende periode. Per april

aanstaande zullen plusminus 14.129 werknemers¹ hun baan verliezen in bovenvermelde (sub)sectoren. Dit impliceert dat in termen van werkgelegenheid een substantieel aantal arbeidsplaatsen, gestaag, aan het verdwijnen is. De te verwachten stijgende werkloosheid die zich zal voordoen bij het uitblijven van tegenmaatregelen zal een neerwaarts effect hebben op zowel de particuliere consumptie als de investeringen van bedrijven. De hogere werkloosheid in combinatie met lagere bestedingen hebben een neerwaarts effect op de inkomsten van de overheid uit respectievelijk directe- en indirecte belastingen met alle gevolgen dien.

Sociaal perspectief

De maatregelen die genomen zijn om de gezondheid van burgers te waarborgen zullen de komende tijd ook zware gevolgen hebben op het sociaal vlak en welzijn van dezelfde burgers. De uitdagingen zijn ongekend en de zeer uiteenlopende effecten creëren/verergeren vaak ongelijkheden. Als gevolg van de voornoemde economische crisis kan het land binnenkort kampen met een sociale crisis die kan leiden tot een toename van daklozen, sociale isolatie, relationeel/huiselijk geweld en kindermishandeling en een hogere mate van stress, paniek en wantrouwen onder burgers. Laat staan de risico's voor de geestelijke gezondheid zoals depressie en angst.

Financieel perspectief

Uit het bovenstaande blijkt dat er sprake is van effecten die elkaar negatief versterken. Het is dus van uiterst belang dat de overheid alles inzet om de sociaaleconomische schade zoveel mogelijk te beperken. Ondernemers dienen tegemoetkomingen te ontvangen om werknemers gedurende deze crisisperiode aan het werk te houden. Bedrijven, zelfstandige ondernemers en particulieren dienen voorzien te worden van extra financiering zodat ze hun bedrijven kunnen voortzetten en om in hun eigen bestaan te kunnen voorzien. De ondersteuning kan geschieden in de vorm van uitstel van betaling/heffen van belastingen, stopzetting van invordering van sociale afdrachten en verdere fiscale steunmaatregelen dienen genomen te worden gericht op bieden van de nodige liquiditeitssteun aan ondernemers.

Om de negatieve effecten van het coronavirus, COVID-19 het hoofd te bieden is de nodige financiering van uiterst belang. Om dit te bekostigen zal de overheid haar uitgaven zien stijgen terwijl haar inkomsten dalen. Desalniettemin is het een taak van de overheid om de nodige fondsen beschikbaar te stellen om de sociaaleconomische ontwikkelingen op te vangen.

Uitgangspunten

Het solidariteitspakket is van tijdelijke aard en zal gedurende de komende periode aan de hand van de ontwikkelingen worden aangevuld dan wel aangepast aan de hand van de te verwachten banen- en inkomensverlies enerzijds en anderzijds het stilvallen van het economisch verkeer. In de bijlage wordt een

¹ Uit de laatste actualisering van de ontwikkelingen is het totaal aantal werknemers bijgesteld naar 16.000. Brief CHATA 21 maart 2020 .

uiteenzetting gegeven van de gehanteerde scenario's en veronderstellingen ter doorrekening van de te verwachten effecten in termen van o.a. aantal banenverlies, uitval inkomen en omzet.

Uitgangspunten hierbij zijn:

1. De gehele gemeenschap zal moeten bijdragen vanuit een solidariteitsprincipe met aandacht voor de meest directe geraakten;
2. Behoud van baan en inkomen van het aantal werknemers dat hun inkomen en/of baan kunnen/zullen verliezen in de (sub)sectoren als gevolg van het bestrijden van COVID-19;
3. De werkgever committeert zich vooraf aan de verplichting géén ontslag op grond van bedrijfseconomische redenen aan te vragen voor zijn werknemers gedurende de periode waarover de tegemoetkoming ontvangen wordt;
4. Behoud van levensvatbaarheid van bedrijven in de (sub)sectoren als gevolg van het bestrijden van COVID-19;
5. Initiële doorlooptijd voorgestelde (combinatie) steunmaatregelen is ter overbrugging van een periode van vooralsnog drie (3) maanden oplopend tot zes (6) maanden;
6. Voorgestelde steunmaatregelen zijn gebaseerd op de huidige situatie en indien nodig zullen er gedurende de tijd mogelijk aanvullende fiscale, economische en sociale steunmaatregelen getroffen worden;
7. (Combinatie) steunmaatregelen zijn complementair aan elkaar en zullen initieel niet los of naast elkaar worden genomen.

Maatregelen die reeds afgekondigd zijn door de financiële dienstverleningssector en die als basis zullen dienen en complementair zullen zijn aan nog te introduceren maatregelen.

- Uitstel betaling aan commerciële banken op uitstaande commerciële en persoonlijke leningen en hypotheek.
- Uitstel betaling aan kredietcoöperatie op uitstaande persoonlijke leningen.
- Tijdelijke additionele kredietfaciliteit voor zowel bedrijven als particulieren die onder voorwaarde verstrekt kunnen worden door respectievelijk commerciële banken (MCB, BDC, VidaNova, RBC, CIBC, ORCO), ontwikkelingsbanken (Korpodeko, OBNA) en kredietcoöperatie (ACU).

Korte termijn steunmaatregelen

Bovenvermelde mogelijkheden kunnen in samenhang met de hiernavolgende steunmaatregelen op korte termijn worden geïmplementeerd en zullen complementair aan elkaar zijn. Het betreft steunmaatregelen die ingevolge de geldende wet- en regelgeving onder de verantwoordelijkheid en bevoegdheid van de overheid vallen.

Economische steunmaatregelen

De voorgedragen economische steunmaatregelen dienen als ondersteuning om de ondernemers te faciliteren met alle economische- en financiële vraagstukken waarmee ze zitten en capaciteitsopbouw te stimuleren om hun bedrijfsvoering op een hoger niveau te brengen.

| | Economische steunmaatregelen korte termijn | Bedrijven | Particulieren | Zelfstandige ondernemers | Verantwoordelijke |
|----|---|------------------|----------------------|---------------------------------|--------------------------|
| 1. | Tijdelijke regeling maximum groothandelsmarge en maximum Kleinhandelsmarge in verband met COVID-19 (een maximum winstmarge) | ✓ | | ✓ | MEO |
| 2. | Per direct online steunpunt introduceren ter ondersteuning bedrijfsleven. Middel- en klein bedrijven kunnen al hun vragen e-mailen aan steunpunt 'Mi Negoshi'. | | | ✓ | MEO |
| 3. | Stimuleren ondernemerschap via: – Mi Negoshi – Kamer van Koophandel Curaçao | | | ✓ | MEO |
| 4. | Regeling Aqualetra | ✓ | | | MEO |

Sociaal maatschappelijke steunmaatregelen

- Doel: Naast de zorg voor de gezondheid zal de overheid de nodige ondersteuning bieden om de bevolking weerbaar te maken. Met name het ondersteunen en opvangen van families, en degenen die plotseling zonder inkomen komen te zitten en de maatschappelijk meest kwetsbaren.
- Realiteit: De bevolking staat al twee (2) weken onder zware psychologische en financiële druk. Er is nog geen zicht op de duur van de periode van onzekerheid over de maatregelen in verband met de vermindering van de verspreiding van het Coronavirus en de gevolgen daarvan. Deze onzekerheid versterkt de stress onder alle lagen van de bevolking.
- De rol van de ministeries SOAW, GMN, OWCS en Justitie is om de bevolking een hand toe te steken om deze moeilijke periode te overbruggen, maar tegelijkertijd te beschermen tegen geweld en profiteurs. Hieronder staan de voorstellen vanuit SOAW, maar deze dienen nog aangevuld te worden met die van de andere ministeries.

Mogelijke steunmaatregelen op korte termijn: April, Mei & Juni 2020

| | Actie/verlichting | Bedrijven | Particulier | Zelfstandige ondernemers | Omschrijving |
|----|--|------------------|--------------------|---------------------------------|---|
| 1. | Extra inkomensondersteuning circa 4.000 personen waaronder oproepkrachten, contractanten, aanverwanten en zelfstandige ondernemers | | ✓ | ✓ | Een nader vast te stellen maximumbedrag p/m voorlopig voor de maanden april t/m juni 2020 ² . |
| 2. | Loon- en inkomstenderving circa 12.000 personen waaronder vaste contracten en personen in vaste dienst. | ✓ | | | Een maximumbedrag van (80% van het gemaximeerde dagloon) voorlopig voor de maanden april t/m juni 2020 ³ . |

Additionele steunmaatregelen op korte termijn: Tussen nu en een periode van 3 maanden

| | Actie/verlichting | Omschrijving en uitvoering |
|----|---|---|
| 1. | Noodpakket voedsel en hygiëne middelen | ✓ Noodpakket van Ang. 50, wekelijks te verstrekken, bestemd voor 550 families a.d.h.v. vastgestelde criteria Uitvoeringsorganisatie: Voedselbank |
| 2. | Noodpakket hygiëne | ✓ Noodpakket van Ang. 16,- met hygiënische middelen in verband met Coronavirus, maandelijks te verstrekken aan 7.200 bijstandsontvangers Uitvoeringsorganisatie: Regiokantoren SOAW |
| 3. | Nutsvoorzieningen - Aansluiting op het waternet | ✓ Weder aansluiting bijstandsontvangers en min- en onvermogen (die afgesloten) op het waternet Uitvoeringsorganisatie: Sector Sociale Ontwikkeling |
| 4. | Project 'Tur mucha mester kome' | ✓ Maaltijden aan kinderen van 500 kwetsbare families Uitvoeringsorganisatie: Fundashon Tur mucha mester kome i.s.m. Centrum voor Familie & Jeugd |

² Op advies van SOAW geraamd op Ang. 1.000 p/m voor plusminus 4.000 personen (4mln p/m). Totaal: 12mln over een periode van drie (3) maanden.

³ Op advies van SOAW geraamd op 80% van het gemiddelde maandsalaris binnen de toeristische sector (Ang. 3.279 p/m) plusminus 12.000 personen (Ang. 31.5mln p/mnd. Totaal: 95mln over een periode van drie (3) maanden.

| | | |
|----|---|---|
| 5. | Schuldbemiddeling- financiële effecten | ✓ Schuldbemiddeling bij aanvraag Uitvoeringsorganisatie: Centrum voor Familie & Jeugd |
| 6. | Tips voor het herkennen en omgang met stress in crisissituaties | ✓ Wegwijzer met Instructie ter herkenning en omgang met families en jeugdigen Kader werkgroepen (IVRK) i.s.m. Ministeries Jus/OWCS/GMN Uitvoeringsorganisatie: Sector Familie & Jeugd |
| 7. | Helpdesk | ✓ Intensieve bekendmaking helpdesk voor sociaal - emotionele problemen Online/ telefonisch bereikbaar Uitvoeringsorganisatie: Centrum F & J |
| 8. | Voorlichtingscampagnes, sterksmakende programmering en cursussen via media. | ✓ Partnerschappen aangaan met de media kanalen voor het produceren van campagnes en (her)programmering Uitvoeringsorganisatie: Platform IVKR, SIGE, PSI, Sector F & J, GMN |
| 9. | Instellen van een sociaal maatschappelijk urgentiefonds | ✓ Betreft de diverse noodmaatregelen ter aanpak en bestrijding van de sociaal maatschappelijke negatieve gevolgen van het Coronavirus Uitvoeringsorganisatie: PMO Groeistrategie in overleg met Veranderteams SOAW, OWCS, GMN en Justitie |

Mogelijke steunmaatregelen middellang termijn: Vanaf 1 maand na nu

| | Actie/verlichting | Omschrijving en uitvoering |
|----|--|--|
| 1. | Uitbreiding crisisopvang families | ✓ Bestemd voor families met ernstige psycho - sociale problematiek in een acute situatie. Uitvoeringsorganisatie: Centrum F & J i.s.m. PSI en Slachtofferhulp |
| 2. | Uitbreiding capaciteit voor opvang kinderen i.v.m. toename Relatieve geweld/kindermishandeling | ✓ In overleg met Voogdijraad, GVI en Slachtofferhulp de capaciteit met 100% toe doen nemen. Zie bijlage voor de huidige capaciteit Uitvoeringsorganisatie: Sector F & J i.s.m. Min van Justitie en PSI |
| 3. | Extra middelen voor bejaardentehuizen en internaten voor de extra inzet aan personeel en middelen. | ✓ In overleg met de instellingen en uitgaande van de creativiteit van de instellingen, aanvullende subsidie verstrekken Uitvoeringsorganisaties: Sectoren SOAW |

Fiscale steunmaatregelen

Met onderhavig pakket van fiscale steunmaatregelen wil de overheid aan ondernemers en werknemers een ondersteuning geven die financiële ademruimte moeten geven in deze moeilijke tijden, opdat de mogelijke liquiditeitsproblemen waarmee de ondernemer en particulieren ermee geconfronteerd worden te overbruggen.

| | Fiscale steunmaatregelen april – juni 2020 | Bedrijven | Particulieren | Zelfstandige ondernemers | Verantwoordelijke |
|----|--|------------------|----------------------|---------------------------------|--------------------------|
| 1. | Lopende betalingsregeling (uitstel van betaling) kan op verzoek worden opgeschort | ✓ | ✓ | ✓ | MinFin |
| 2. | Het project Compliance wordt opgeschort | ✓ | ✓ | ✓ | MinFin |
| 3. | Invorderingsrente voor alle belastingschulden wordt verlaagd van 6% naar 0% | ✓ | ✓ | ✓ | MIN FIN |
| 4. | Invorderingskosten worden op NUL gezet (worden niet in rekening gebracht) | ✓ | | ✓ | MIN FIN |
| 5. | Boetes voor niet of niet tijdige betaling worden niet opgelegd | ✓ | ✓ | ✓ | MIN FIN |
| 6. | Mogelijkheid tot sluiten van nieuwe betalingsregeling voor alle belastingen en niet-belastingen door getroffen bedrijven en zelfstandigen in liquiditeitsproblemen | ✓ | ✓ | ✓ | MIN FIN |
| 7. | Afdracht van de werkgeversbijdrage premies AOV/AWW blijft achterwege voor werkgevers in de Hospitality sector ⁴ , schoonheidssalons, reisbranche, autoverhuurders, carwash en transport | ✓ | | ✓ | MIN FIN |
| 8. | Tegemoetkoming omzetbelasting voor ondernemers in de Hospitality sector ⁵ , schoonheidssalons, reisbranche, autoverhuurders, | ✓ | | ✓ | MIN FIN |

⁴ Hospitality sector omvat accommodatiegelegenheden, congrescentra, evenementen, horeca, recreatie en uitganggelegenheden.

| | | | | | |
|-----|--|---|---|---|---------|
| | carwash en transport. Omzetbelastingbelasting wordt ingehouden maar hoeft niet te worden afgedragen. | | | | |
| 9. | Verlaging tarief van invoerrechten en omzetbelasting naar 0% op hygiëne en sanitair/schoonmaak artikelen. | ✓ | ✓ | ✓ | MIN FIN |
| 10. | De basis korting in de inkomstenbelasting wordt voor het jaar 2020 aangepast/verhoogd met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020. | | ✓ | | MIN FIN |

Korte termijn steunmaatregelen buiten de bevoegdheidssfeer van de overheid

Deze maatregelen vallen buiten de bevoegdheidssfeer van de overheid. Echter zijn deze steunmaatregelen door interventie van de minister van Economische Ontwikkeling tot stand gekomen. De daadwerkelijke uitvoering dient onderling tussen de aanvrager en de financiële sector te geschieden.

Private sector

| | Steunmaatregelen Financiële sector naar aanleiding van bemiddeling van de Minister van Economische Ontwikkeling | Bedrijven | Particulieren | Zelfstandige ondernemers | Verantwoordelijke |
|----|---|------------------|----------------------|-------------------------------------|--|
| 1. | Uitstel betaling persoonlijke en commerciële leningen en hypotheekleningen kan op verzoek worden verleend rekening houdend met de financiële situatie van de klant. | ✓ | ✓ | ✓ | Commerciële- en ontwikkelingsbanken, en Kredietcoöperatie (MCB, BDC, VidaNova, RBC, CIBC, ORCO, Korpodeko, OBNA) |
| 2. | Uitstel betaling premies verzekeringspolissen kan | ✓ | ✓ | ✓ | Verzekeringsmaatschappijen |

| | | | | | |
|----|---|---|---|---|---|
| | op verzoek worden verleend afhankelijk van het type verzekeringsproduct en de financiële situatie van de klant. | | | | |
| 3. | Renteverlaging van 9% naar 2% voor leningen aan ondernemers | | | ✓ | Qredits |
| 4. | Verlaging provisiekosten | ✓ | ✓ | ✓ | Centrale bank van Curaçao en Sint Maarten |
| 5. | Verhoging van vaste lasten commerciële banken | ✓ | | | Centrale bank van Curaçao en Sint Maarten |
| 6. | Uitstel betaling huur bedrijfspanden | ✓ | | ✓ | Eigenaren bedrijfspanden |

Mogelijke acties op gebied van arbeid en werkgelegenheid - korte termijn: per direct

| | Actie/verlichting | Bedrijven | Particulieren | Zelfstandige ondernemers | Verantwoordelijke |
|----|---|------------------|----------------------|---------------------------------|---|
| 1. | Werktijdverkorting De overheid kondigt aan dat wegens de COVID-19 ramptoestand tijdelijk de werkgever de werktijdverkorting kan toepassen. Hier geldt dat de werktijd verkort kan worden tot een maximum van 40%. De niet gewerkte uren worden in principe niet vergoed. | ✓ | ✓ | | Werknemers & werkgevers met eventuele bemiddeling van het ministerie van SOAW |
| 2. | Verlichte opname vakantiedagen met behoud van salaris | ✓ | ✓ | | Werknemers & werkgevers met eventuele bemiddeling van het ministerie van SOAW |

Middellange Termijn Steunmaatregelen

De aanvullende en/of gewijzigde steunmaatregelen die naar mate van de ernst en duur van de situatie zijn geïdentificeerd worden aangedragen om verder in overweging te worden genomen door de ingestelde Noodfonds commissie. Deze steunmaatregelen kunnen op middellange- en lange termijn worden uitgevoerd en zijn eveneens complementair aan de reeds geïntroduceerde en aangedragen steunmaatregelen:

- a. De introductie van een noodfonds die gekapitaliseerd zal worden door:
 - Vervroegd pensioen excl. aanvullend pakket (moet nader worden uitgezocht);
 - Beschikbaar gestelde fondsen/lening uit Nederland (in lijn met geldende wetgeving);
 - Bijdrage van o.a. overheidsstichtingen, commerciële banken en ontwikkelingsbanken;
 - Beroep doen op crisissteun uit het Koninkrijk.
- b. Het noodfonds zal dienen ter dekking van de hiernavolgende voorgestelde steunmaatregelen:
 - Tegemoetkoming aan bedrijven⁶ in de vorm van een eenmalig forfaitair bedrag. De voorwaarden waaraan moet worden voldoen om hierin aanmerkingen te kunnen komen worden nader uitgewerkt;
 - Tegemoetkoming loonkosten werkgevers (voor maximaal 80% van loonsom voor een periode van nader te bepalen);
 - Noodfonds utiliteit voor bedrijven/werkgevers;
 - Huursubsidie vrije sector woonhuizen;
 - Huursubsidie bedrijfspanden.
- c. Het doorvoeren van structurele maatregelen die de arbeidsmarkt en het investeringsklimaat moeten verbeteren (ook in Groeistrategie en Groeiakkoord opgenomen):
 - Heroverwegingstraject arbeidsmarkt dat onder leiding van de Commissie Revisie Arbeidsrechtelijke Wetgevingen reeds van start zijn gegaan;
 - Het optimaliseren van het proces tot het afgeven van vergunningen en economische producten dat onder leiding van de Takencommissie van Red Tape naar Red Carpet in uitvoering is.
- d. Bespoedigen uitvoering voorgesteld beleid speerpuntsectoren:
 - Bepalen welke sectoren in de toekomst gestimuleerd moeten worden en in dit kader o.a. fiscale incentives aanbieden. Mogelijkheden worden nader bepaald afhankelijk van beschikbare middelen;
 - Bespoedigen vaststelling van de nodige voorwaarden om dienstverlening op het gebied van technologie te exporteren;
 - Bespoedigen vaststelling en ter uitvoering brengen Destination Development Plan voor toerisme (2020);
 - Bespoedigen vaststelling en ter uitvoering brengen ontwikkelingsplan zeehaven dat i.s.m. POR en Havenbedrijf wordt vastgesteld.

⁶ Hotels, restaurants, tour operators, car rentals, attractions & diving, cleaning companies en support companies

- e. Schuldhulpverlening/saneringstraject (incl. Kredietbank)
- In samenwerking met relevante instanties , uitbreiden van de mogelijkheden voor schuldhulpverlening en sanering
Uitvoeringsorganisatie: SOAW- BO/F &J/ private - / banksector SOAC project
- f. Uitbreiding capaciteit intensieve familiebegeleiding i.v.m. toename opvoedingsvragen, schuldenproblematiek, relationeel geweld

DRAFFT

Voorlopige begroting solidariteitspakket korte termijn steunmaatregelen en middellange termijn steunmaatregelen

PM

DRAEF

Beslispunten

Aan de Raad van Minister wordt verzocht om akkoord te gaan met de hiernavolgende beslissingen:

1. Verdere invulling geven en ten uitvoering brengen van in dit document opgenomen korte, middellange- en lange termijn steunmaatregelen.
2. De introductie en kapitalisatie van het noodfonds zal onder leiding van de ingestelde commissie Noodfonds COVID-19 geschieden, ondersteund door de ministeries van Economische Zaken, Sociale Ontwikkelingen, Arbeid en Welzijn en Financiën.
3. De commissie Noodfonds COVID-19 te instrueren om binnen een week de verdere uitwerking van de voorgestelde korte termijn steunmaatregelen te presenteren inclusief financieringsmogelijkheden

DRAAFT

Bijlagen: Scenario's en veronderstellingen

Tabel 1: overzicht uitgangspunten scenario's sluiting luchtruim en annulering cruise calls

| | Duur sluiting luchtruim | Periode | Aantal toeristen | Aantal toeristische nachten | Cruise calls |
|-------------------|----------------------------|---------------------|---------------------|-----------------------------------|--------------|
| Scenario 1 | 2 weken | 17-31 maart 2020 | -24 041 | -17 8.778 | 0 |
| Scenario 2 | 1 maand | April 2020 | - 40.289 | - 357.556 | 0 |
| Scenario 3 | 2 maanden | April-mei 2020 | - 76.675 | - 715.115 | 0 |
| Scenario 4 | 3 maanden | April-juni 2020 | -110.602 | -1.072.674 | 0 |
| Scenario 5 | 6 maanden | April-sept 2020 | -219.279 | -1.951.242 | 0 |

Tabel 2: Totaal verwachte sectorale economische impact per scenario

| | Totaal sectorale impact (\$ mln) |
|-------------------|-----------------------------------|
| Scenario 1 | -\$ 64 mln |
| Scenario 2 | -\$ 107.3 mln |
| Scenario 3 | -\$ 212.4 mln |
| Scenario 4 | -\$ 316.8 mln |
| Scenario 5 | -\$ 632.0 mln |

Bron: Turistika model

Tabel 3: Totaal verwachte sectorale economische impact scenario's 2 t/m 5 onderverdeeld naar bestedingscategorie

| | Scenario 2 | Scenario 3 | Scenario 4 | Scenario 5 |
|-------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Accommodatie | -\$ 37.9 mln | -\$ 75 mln | -\$ 112.3 mln | -\$ 227.4 mln |
| Eten bij accommodatie | -\$ 8.9 mln | -\$ 17.6 mln | -\$ 26.2 mln | -\$ 53.5 mln |
| Restaurants | -\$ 17.4 mln | -\$ 34.6 mln | -\$ 51.8 mln | -\$ 103.1 mln |
| Auto verhuur | -\$ 5.4 mln | -\$ 10.8 mln | -\$ 16.0 mln | -\$ 32.8 mln |
| Benzine | -\$ 2.6 mln | -\$ 5.3 mln | -\$ 7.8 mln | -\$ 16.2 mln |
| Culturele activiteiten | -\$ 2.8 mln | -\$ 5.5 mln | -\$ 8.2 mln | -\$ 15.5 mln |
| Shopping | -\$ 12 mln | -\$ 24 mln | -\$ 35.5 mln | -\$ 65.1 mln |
| Boodschappen | -\$ 4.8 mln | -\$ 9.5 mln | -\$ 14.1 mln | -\$ 28.4 mln |
| Entertainment | -\$ 4.2 mln | -\$ 8.1 mln | -\$ 12.0 mln | -\$ 24.2 mln |
| (Water)activiteiten | -\$ 5.6 mln | -\$ 10.8 mln | -\$ 16.0 mln | -\$ 32.3 mln |
| Overige | -\$ 5.7 mln | -\$ 11.2 mln | -\$ 16.8 mln | -\$ 33.5 mln |
| Totaal | -\$ 107.3 mln | -\$ 212.4 mln | -\$ 316.8 mln | -\$ 632.0 mln |

Bron: Turistika model

Tabel 4: Verwachte macro-economische impact per scenario

| | Scenario 1 | Scenario 2 | Scenario 3 | Scenario 4 | Scenario 5 |
|-----------------------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Prijzen, % mutaties | | | | | |
| Loonvoet bedrijven | -0.3 | -0.6 | -1.1 | -1.7 | -3.1 |
| Consumptieprijs | -0.1 | -0.3 | -0.5 | -0.8 | -1.5 |
| Volumina, % mutaties | | | | | |
| Toeristische uitvoer | -4.1 | -8.2 | -16.4 | -24.6 | |
| Uitvoer | -1.3 | -2.5 | -5.0 | -7.5 | -13.6 |
| Invoer | -0.9 | -1.8 | -3.6 | -5.4 | -9.8 |
| Particuliere consumptie | -0.7 | -1.4 | -2.7 | -4.0 | -7.3 |
| Investerings bedrijven | -1.3 | -2.6 | -5.2 | -7.7 | -14.0 |
| Productie bedrijven | -1.2 | -2.4 | -4.7 | -7.1 | -12.9 |
| Reële groei BBP | -1.0 | -2.1 | -4.2 | -6.3 | -11.5 |
| BBP in prijzen 2018 | -57.1 | -114.1 | -228 | -341.5 | -621.2 |

Bron: Macro-economisch model Curalyse

Tabel 5: Verwachte aantal werklozen scenario 4

| Employment (FTE, gross effects) 3mnd | 2020 |
|---|--------------|
| Agriculture, fishing, mining | 64 |
| Manufacturing | 146 |
| Electricity, gas, and water supply | 19 |
| Construction | |
| Trade | |
| Horeca | 3,389 |
| Transport and communication | 196 |
| Financial Intermediation | 121 |
| Other real estate activities | |
| Public administration and defense | |
| Education | 15 |
| Health | 7 |
| Other services | |
| Totaal | 3,956 |

Bron: Turistika model

Tabel 5: Verwachte aantal werklozen scenario 5

| Employment (FTE, gross effects) 6 mnd | 2020 |
|--|---------------|
| Agriculture, fishing, mining | 110 |
| Manufacturing | 280 |
| Electricity, gas, and water supply | 43 |
| Construction | |
| Trade | 6,773 |
| Horeca | 5,847 |
| Transport and communication | 681 |
| Financial Intermediation | 303 |
| Other real estate activities | - |
| Public administration and defense | - |
| Education | 53 |
| Health | 38 |
| Other services | - |
| Totaal | 14,129 |

Bron: Turistika model